

פרוטוקול מס' 28

סישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט

ביום שני, ז' בניסן תש"ל (13.4.70) בשעה 10.30

נ כ ח ו:

חברי הועדה:
היו"ר י.ש. בן-מאיר
ש.ז. אברמוב
י. ארידור
ג. האוזנר
ב. הלוי
א. עופר
י.ה. קלינגהופר

מוזמנים: מ. שמגר, היועץ המשפטי לממשלה

רשמה: ר. בלומרוזן

סדר-היום: חוק דיני החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה),
תשכ"ט-1969.

אני פותח את הישיבה.

הינ"ר י.ש. בן-מאיר:

חוק דיני החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשכ"ט-1969

סעיף 7(ב) (נוסח ביניים)

בישיבה קודמת דנו בשאלה אם מתן הארכה הופך, ואם לא הופך יכול ליהפך או ליצור עילה להפיכה של ההפרה ליסודית.

הינ"ר י.ש. בן-מאיר:

ג. האוזנר:

התניה אינה יכולה לצאת מגדר טבעה רק עקב זה שהצד השני לא קיים אותה. היתה יסודית מלכתחילה - נשארת יסודית והפרתה גוררת את המסקנות שאנחנו רוצים לקבוע בחוק. לא ייתכן, שהתניה שהיתה טפלה או נגזרת ורק משום שהצד השני הפר אותה וקיבל הודעה או אתרעה על הפרתו - תיהפך ליסודית. אנחנו צריכים לחתור להגדרות, שפחות או יותר יתנו בידי הצדדים אפשרות של ציפיה מראש של תוצאות מעשיהם. על-ידי הוראה כזאת ניכנס למבוכה, כי לא נדע כיצד לייעץ לאדם. מה יגיד יועצו המשפטי של אדם, נניח יועצו המשפטי של הצד המקיים? נניח שהצד המקיים נתן הודעה. עכשיו השאלה היא אם הוא פטור מהמשך קיום החוזה על-ידו, כי זו אחת התוצאות של הפרת ההתניה היסודית של הצד שכנגד. כתוצאה ממחן אותה הודעה, יכול להיות שזה ייהפך להתניה יסודית והוא, הצד המקיים, אינו צריך לעשות מאומה. אבל, זה לא ודאי. זה תלוי נבתי-המשפט. אנחנו מרבים מבוכה. אנחנו מרבים מבוכה גם לצד שהפר דבר צדדי ואולי מוכן לשלם פיצויים על-כך ועכשיו קיבל הודעה כזאת. הוא יהיה נכון ויחשוב שיכול להיות שהחוזה בכלל יתבטל ולא יידע איך לנהוג. היות ואיננו יכולים לומר מראש באיזה מקרה התניה תיהפך להתניה יסודית ואת זאת אי-אפשר להגדיר ואין כוונה להגדיר. אנחנו מרבים מבוכה על-ידי כך. אפילו רק מאספקט זה הייתי מציע לא לקבל את הצעת נ"ר ירין.

הינ"ר י.ש. בן-מאיר:

יש שלוש דעות. הדעה של חבר-הכנסת האוזנר - שהפרה כזאת אינה יכולה ליהפך ליסודית; דעה שניה, שאם ניתנת ארכה, הארכה יוצרת עילה שהיא אקזילנטית לעילה של הפרה יסודית, ודעה שלישית, המתבטאת בהצעת ד"ר ירין, שארכה בעצמה אינה יוצרת עילה, אלא שההפרה יכולה ליצור בתוניהם לפיהם אדם לא היה מתקשר בחוזה אם היה רואה אותם מראש, ואז נוצרת עילה. פירוש הדבר, שהעילה אינה נוצרת באופן אוטומטי, אבל, יכולה להיווצר.

מ. שמגר:

ההצעה בחוברת הכחולה של הצעת-החוק היא ההצעה המפורטת. אליבא דחבר-הכנסת האוזנר, הפרה יסודית זו הפרה היורדת לשרשו של ענין והוא איננו מוכן להרחיב את היריעה. כאשר הגשנו את ההצעה רצינו להגביר את האוירה של קיום החוזים. העקרון צריך להיות שחווה מקיימים, לא רק בסעיפיו העיקריים, אלא, חוזה הוא שלמות מסויימת ואסור שתיווצר הדעה, שבחוזה יש דברים שחייבים לקיים כלשונם ודברים שלא יקרה אסון אם לא יקיימו אותם. אבחנה כזאת מסוכנת. אבחנה כזאת גם יוצרת לצדדים אי-בטחון לגבי מה שנכלל בהפרה היסודית ומה לא. צריכה להיות אבחנה בין הפרה יסודית לבין הפרה שאינה יסודית. האבחנה צריכה להיות בתהליכים. יש הפרות מסויימות שאנחנו דורשים לגביהן מתן אתרעה, אבל, לאחר מתן האתרעה, לאחר שהצד השני עמד על-כך שהוא עומד על קיום החוזה כלשונם והיקפו, צריך להיות האמצעי הנגדי, כפי שנאמר בהצעה הכחולה, לבוא ולבטל, זולת אם חיוב בפיוצויים היא תרופה צודקת יותר בנסיבות הענין.

הפרה שאינה יסודית, על-ידי כך

שנדרשת ארכה - אינה נהפכת ליסודית. היא הופכת עילה לביטול.

איני מציע לקבל את הצעת חבר-הכנסת

האוזנר. גם איני מציע לעבור לקיצוניות שניה ולומר, על-ידי אתרעה הפרה שלא היתה יסודית הופכת ליסודית. בהצעת החוק ניתנת אפשרות זל מתן ארכה נוספת ואם המפר לא עמד בארכה, אחרי שהוא הוזהר, ההפרה היא עילה לביטול החוזה. אני מציע לקבל משהו ברוח סעיף 7(ב) בהצעה בחוברת הכחולה.

היו"ר ב. הלוי:
איני מקבל את הנוסח המוצע על-ידי ד"ר ידין. דבר שעדיין לא קיים לא נשלל. צריך לומר בפירוש, שתהיה זכות ביטול.

י.ה. קלינגהופר:
ד"ר ידין ניסה לייחס למושג "הפרה יסודית" את המוצע בנוסח הכחול של הצעת-החוק. זה היה מלאכותי.

מ. שמגר:
לפיכך, הצעתי לא לקבל את הצעתו של ד"ר ידין.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:
לפי הצעת ד"ר ידין, בכל מקרה שניתנה ארכה לא נדע אם קיימת עילה או לא, עד-אשר בית-המשפט יחליט על-כך. לפי הצעת היועץ המשפטי עצם העובדה שניתנה ארכה היא עילה.

ה צ נ ע ה

הצעה לקבל את סעיף 7(ב) ברוח הדברים שבסעיף 7(ב) בנוסח הכחול - נתקבלה.

י. ארידור:
בהגדרה של "הפרה יסודית" הועדה הלכה בכיוון של הרחבה. ההחלטה של הועדה עכשיו הופכת למיותרת את ההחלטה הקודמת.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:
אין סתירה.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:
זו ישיבתנו האחרונה לפני הפגרה. אני מברך את כל חברי-הועדה, היועץ המשפטי והמזכירה בחג שמח וחופש טוב. תודה רבה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00